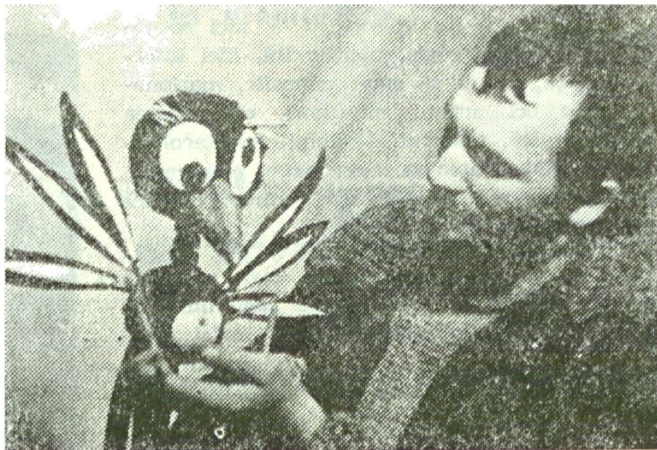

5 minute de adevăr cu

DAN FRĂTICIU

scenograf la Teatrul
de păpuși din Sibiu

*„Nu mă interesează
să se simtă
că două scenografii
au fost făcute de mine”*

— Aproape fiecare scenografie pe care ai realizat-o până acum a stîrnit admirația cronicarilor teatrali, iar în rîndurile „micului” (dar și „marelui”) public a produs emoție artistică. În ceea ce privește sculptura „cu articulații” care înfățișează personajul principal din spectacolul *Cazul Pinocchio* (Păpușa de lemn), ea dobindește, sau mai bine zis își relevă atîtea nuanțe afective, încît protagonistul apare mai viu decît l-ar fi putut întruhipa orice copil. De aici se naște prima întrebare pe care ți-o pun. Nu cumva sculptorul Dan Frățiciu este bruiat de scenograful Dan Frățiciu ?

— Am urmat sculptura la Cluj-Napoca... L-am avut ca profesor pe sculptorul Koss Andras... un bun artist, dar, cum se întîmplă în unele cazuri, studenții „trebuiau” să devină discipolii maestrului... și eu n-am acceptat... n-am acceptat să-i imit tehnica de compoziție, tematica și așa mai departe... Am refuzat să tot fac lucrări pe care noi le poreclisem

„femei stînd degeaba”... și începusem să realizez sculpturi cu un pronunțat caracter, să-i zicem, decorativ... Dar și această direcție mă apropia de design... or, mi-a fost dat să văd un televizor în culori a cărui carcasă avea un design care se apropia de sculptură... și mi-am zis : iată o sculptură pe care, după ce o privesc, o pot și folosi ! apăs pe buton și... gata... Într-un astfel de moment am auzit că e un loc liber de scenograf la Sibiu... sigur, a fost unul din momentele fericite, o întîmplare norocoasă. Asta a fost tot, restul — se cunoaște... Nu mai știu ce să spun, mai pune-mi întrebări...

— Deci scenografia nu este nici exprimare substituită, nici activitate compensatorie...

— Scuză-mă că te întrerup (sigur că nu, n-aș fi putut să scriu muzică în loc să fac scenografie. Și în orice caz n-aș fi acceptat să am vreo altă ocupație în afara profesiei), voiam să mai adaug ceva ! Un critic de teatru și autor de piese pentru copii, e vorba de Mihai Crișan, mi-a reproșat că n-am stil unitar în scenografiile mele, deci că nu s-ar simți că aceeași mină le-a făcut pe toate. Eu unul, îmi refuz genul de unitate stilistică prin care se egalizează toate spectacolele ; nu mă interesează să se știe, să se simtă că două scenografii au fost făcute de mine... Într-un spectacol nu

contează — luate separat — nici scenografia, nici regia, nici textul, nici interpretii, vreau să spun păpușile, marionetele ori artiștii minuiitori, ci unitatea organică, obiectul — numit spectacol — în globalitatea sa. Spectacolul este ca un fluviu, ca o mare în apele cărora nu mai poți diferenția afluenții...

— Deci toți artiștii care participă trebuie să tindă să se „anonimizeze“ după principiul aliajului, astfel creștia flecăruia „se topește“ în unitatea singulară și irepetabilă a reprezentației teatrale... rămâne de înțeles că principiul cărui l te opul este cel pe care l-am putea numi principiul alianței : două, trei, „n“ personalități artistice se reunesc pentru a face un spectacol după chipul și înfățișarea lor artistică...

— Nu știu, poate că, într-adevăr, e inevitabilă anonimizarea.. cert e un lucru : că o piesă se diferențiază de cealaltă, că un moment al montării unei piese se diferențiază de următorul moment al montării aceluiași text... Oricum, mănunchiul de idei, sensul piesei este cel care contează, care trebuie să iradieze din spectacol... A face un spectacol seamănă cu uitarea de sine... uiți de stilul tău, de obișnuințele tale artistice, spre a găsi chipul și înfățișarea ideilor, adică spectacolul. Spectacolul este o lume ai cărei părinți au fost uitați... Da, a face un spectacol cere uitare de sine, dar, ciudat, uitând de tine te descoperi... te afli...

— Vei mai fi sculptor ?

— Nu mă interesează dacă mi se va zice sculptor, că sînt sculptor sau nu... Scriitorul inhalează prin intențiile sale realul, realitatea, căreia-i descoperă, astfel, secrete linii de fugă... neștiute pîrtii pe care pășește, nevăzute de noi, propriul nostru prezent spre timpul de mîine... Noi, oamenii care facem spectacolul, inhalăm, la rîndul nostru, textul scris, și ne zbatem, ne frămîntăm să înviem tot ce a fost intuit, notat, presupus, înțeles prin text în așa fel încît ceea ce bînuie fantomatic, prin și din cuvintele scrise, să poată căpăta înfățișare impresionantă, emoționantă.

— Și, astfel, ceea ce e doar posibil dar nu și probabil devine un fel de realitate „nreală“, neintimplată, dar

„Păpușa de lemn“ sau „Cazul Pinocchio“ în scenografia lui Dan Frățicu

ajutătoare, o realitate care durează doar cîteva zeci de minute, dar iluminată, și care produce revelația unui alt chip al aceluiași trăit...

— Îți imaginezi că față de această chinuitoare voluptate, faptul că sînt sau nu considerat sculptor e o problemă ridicolă de periferică... A face dintr-un obiect inert o ființă emotivă și emoționantă, iar dintr-un spațiu, expresia unică a unui înțeles pune foarte multe probleme de o anume natură (de exemplu, întrebarea cum poate fi mișcată o marionetă astfel încît ea să fie cît mai liberă în fața datoriei ei de a părea vie) și trece fiecare soluție tehnică ce trebuie găsită din domeniul inventivității tehnologice în cel al psihologiei, al opticii, al pantomimei... Mă preocupă acum minuirea supraetajată, minuirea minuirii, în fine, acum nu pot vorbi despre ceva ce încă e în stadiu de întrebări, de căutări... ce să-ți mai spun despre mine ? Acum, caut...

Paul Cornel CHITIC